

A kereskedők szervezkedéséről.

Irta: Gál Miksa, bankigazgató.

A kereskedők szervezkedésének szükség-szerű voltáról már évek óta folyik a szó. Hogy eddig különösen a vidéken e téren el-határozó lépések nem történtek, nem a szer-vezkedés felesleges voltára, hanem arra ve-zethető vissza, hogy a kereskedők nem mer-tek szervezkedni. A kisebb városban és főleg a faluhelyen lakó kereskedő olyannyira ki-van téve a különféle vexaturáknak, hogy in-kább iparkodik távol tartani magát a politi-ka néha veszedelmesen himbálódzó hajójától. De ép ez teszi szükségessé a szervezkedést, a politikai szervezkedést.

Amidőn Szegeden a „Délvidéki Közgaz-daság“ című kereskedői lap megindult és fel-kérettem, hogy szerény erőmből azt támo-gassam, ép a kereskedők szervezetlenségére gondoltam és az 1911. évi április 29-iki szám-ban a következő, sajnos még ma is aktuális leikkben tettem eleget a felhívásnak.

A nemrég lezáródott politikai korszak és az azzal egybeeső társadalmi irányzat feléb-resztették, önvédelemre szólították az érde-kelteket, a kereső osztályokat és azon széles néprétegeket, amelyek az uralomra került irányzat nyomásait a legközvetlenebbül érez-ték. Ezek a nyomások több irányban érvé-nyesültek és sajnos, fognak még érvényesül-ni, ha az elmúlt korszak törvényhozási alko-tásai majd a gyakorlatba mennek át. Az egyik nyomás, mint az érintett törvényhozói alkotás eredménye: az új adótörvények, már előre küldték árnyékukat. Felesleges fejte-getnünk azon hatásokat, melyek alatt borvi-dekek az új bortörvény rendelkezései foly-tán szenvedni kénytelenek; felesleges rámu-tatni azokra a körülményességekre és költsé-ges berendezkedésekre, amelyek az új mér-tékhitelítési törvénnyel járnak; nem rész-letezzük azon jogfosztást, melyet a jóhiszemű hitelező a végrehajtási novella által szenved-tett; nem mélyedünk részleteibe azon egyen-lőtlen elbánásnak, amellyel az adóreform a kereső osztályokat és épp a kereskedő elemet sújtani fogja, érintjük csak ezeket mint azon nyomások egyik csoportját, melyek a keres-kelem összetartozó elemeit a szervezkedésre szólítják. A nyomások másik csoportját, a nagy, széles, kis vagyoni rétegek érzik leg-súlyosabban az élelmi és fogyasztási cikkek nagy drágaságában; ezek főként mezőgazda-sági termékek. A kenyér, a hus, a zsír, a sza-lonna eddig nem észlelt magas árakon jár. Mindez miért? Mert a törvényhozás, a kép-viselőház mesterséges műviharokkal a haza és az alkotmány veszedelmének riadóját fujja évek óta, meghamisítja a közhangulatot a had-sereg nyelvkérdésével, majd a bankügy ön-állósításának időszerűtlen jelszavával, hogy ne érjen rá a mesterségesen támasztott műviha-rok közepette arra, hogy a mindennapi kenyér-kérdésekről gondoskodják, és hogy a szerb és román kereskedelmi szerződések nyomán a szegény népre hasznót árásszon, végre hogy ne legyen kénytelen állást foglalni a törvény-hozói testület többségét alkotó elemmel szem-ben.

Hogy a kereső osztályok, a kereskedelem,

az ipar még ma sem kapta meg mindazt, ami-öt megilletné, azt saját szervezetlenségének tudhatja be. A társulási szellem hiánya és a saját ügyek iránt való indokolhatlan közöny sajnosan érzett mindennapos jelenségek ná-lunk: fokozott erővel kell pótolnunk a mulasz-tottakat, a kartársi szellem, az együvértartozó-ság érzetének fölkelését és ápolását, a na-ponta súlyosbodó viszonyok, a fokozódó adó-teher, a kereskedő társadalom ellen forgalom-ba hozott jelszavak, a szolid kereskedelem ká-rostására szolgáló általános gyanúsítások, az üzleti tevékenységnek káros tulkapása stb. stb. ébresszenek végre összhangot és egyesítsék egy hatalmas központi szervezetté a kereske-dőséget. Mert ha magától nem szervezkedik, hiába várja az országos bajok orvoslását az egyik: nagy dolgokat csak nagy eszközökkel lehet mozgásba hozni.

Az évszázados folytonos harcok, később politikai önállóságunkért vívottak, teljesen érzéktelenné tettek közgazdasági kérdések iránt, és míg politikai jelszavakért és cafran-gokért vért és vagyont dobtunk oda, közgaz-daságilag folytonosan háttérbe szorítottunk, különösen Ausztria volt az, mely — ismervé ezen gyengénket — abból az idők folyamán nagy tőkét kovácsolt. Annaira lekötött minket az érintett természetű harc és a nemzeti tev-kenység ez a formája úgy vérünkbe szivott, úgy természetünkbe oltódott, hogy ma már el-képzelné is alig tudjuk, hogy további fenn-állásunknak más feltételei is volnának, nem-zetünk vállaira más feladatok sulya is nehe-zedik. Pedig ha mások nem, hát az agráriusok azok, kik minket más feladatokra is ráirá-nyítanak, és pedig saját létünk iránti har-cokra.

Az agráriusok és merkantilisták harcának alapja az, hogy előbbieket nemesak egy min-

den vonalon érvényesítendő előnyben részesi-tést kívánnak, követelnek, hanem még azon a kis porondon is, melyet a merkantilistáknak hagynak, folytonos vekszálásoknak teszik ki őket, úgy, hogy ezeket létérdekükben, ekszisz-tenciájukban támadják meg. Évek óta az ag-ráriusok gazdasági politikája, illetőleg miután az államszervezetben, a parlamentben domi-nálnak, kormányunk gazdasági tevékenysége egyenesen kereskedelem- és iparelles. Hogy pedig ez — állami szempontból ítélve — ön-gyilkos politika, bővebb magyarázatra nem szorul, mert mindenki, aki gondoskodni és számolni tud, kiszámíthatja magának, hogy egyedül a mezőgazdaság azokat a horribilis számokban kifejezett közterheket, melyek ál-lami egyensúlyunk és solvenciánk fentartá-sára szükségesek, mai extenzív gazdálkodási rendszer és adózásunk egyoldalúságával elő-teremteti teljesen képtelen. Hiszen a rövid koalíciós agrárius gazdálkodás majdnem gaz-dasági és pénzügyi romlásunkat idézte elő. Hogy pedig az agráriusok most nem vonták be pozíciójukat, láttuk a perrendtartási javas-latoknál.

Épp ezért erősen és fokozottabban kell közgazdaságunk kiépítésén fáradoznunk, a ke-reső osztályokat, a kereskedőket egy nagy tá-borba egyesíteni, hogy a legközelebb megvi-vandó nagy harcban egy emberként talpon legyenek és *jogaikért* küzdhessenek.

Reméljük, hogy ma, amidőn már a napi sajtó is a kereskedők szervezkedéséért tör-lándzsát, amikor a demokratizálás korszaka köszöntött be, a kereskedők szervezkedése hamarosan testet ölt és hatalmas szervezeté-nek sulyát a kereskedők összességének érde-kében éreztetni fogja.

A fogoly cári család élete.

— A Délmagyarország levelezőjétől. —

Lugano, július 21.

Néhány nappal az orosz forradalom ki-törése után, II. Miklóst tudvalevőleg a csá-szári nyári rezidenciába: Carszkoje-Selo-ba szállították, ahol feleségével és gyermekeivel találkozott. Azóta a cári család nem hagyta el a Sándor-palotát, ahol mindannyian elég szigorú, de nem feltűnő felügyelet alatt van-nak. Az őrségi szolgálatot teljesítő tiszteken és legénységen kívül, az előkelő börtönbe lá-bát senki be nem teheti. Kíváncsi hírlapíró szemek azonban mégis sok mindent megfi-gyelhetnek, mert az épület és az azt környező nagy park csak egy alacsony vasrácsból álló kerítéssel van az uttól elválasztva. A *Journal* oroszországi tudósítója, volt is olyan szem-füles és az excárt ezen az alacsony vasrácsra át feltűnés nélkül megfigyelte. Épen a palota előtti térségen sétált és gróf *Benekendorf* udvari marschallnak elébe ment.

II. Miklós a 4-ik vadászezred egyenruhá-ját viselte, kitűnő színben volt és éppen nem látszott meg rajta, mintha nagy gondok nyomnák császári fejét. A beszélgetés, amit a gróffal folytatott, csakis vidám tárgyú le-hetett, mert egészen jól lehetett látni, hogy a cár állandóan mosolyogva beszélget. Amint aztán a palota előtti térről a főfasonba ju-tottak, rögtön követte őket egy tiszt és há-rom közlegény feltűzőtt szuronnal. II. Mik-lós számtalanszor élénk mozdulattal muta-tott virágokra és bokrokra, úgy, hogy joggal lehetett arra következtetni, miszerint a tár-

salgás tárgya botanikai kérdésekkel van kapcsolatban. A séta nem tartott sokáig. Amint a palota előtti térre visszatért az ex-cár, könnyed kézmodulattal köszöntötte a ka-tonatisztet és bevonult lakosztályába.

A cári család egyik tagjának sincs meg-engedve, hogy a volt uralkodó lakosztályá-ba lépjen. Hogy a felügyeletet jobban lehes-sen gyakorolni a palotának teljes középső része lakatlan, a cár és egész családja a pa-lota balszárnyán vannak elhelyezve és pedig olyképen, hogy a cár a földszinten, míg a cárné a négy főhercegnővel és a volt trón-örökösrel az első emeleten lakik. A jobb szár-nyon lakik gróf Benkendorf a családjával, az udvarhölgyek, a házi orvos és a volt trón-örökös francia nevelője. A cári család kísé-retét 250 tagról 94-re szállították le.

A palota őrségével 150 ember van meg-bizva és ezek a parkban három csoportra oszlanak. A lakás belsejében csak 3 katona őrködik, de az őrség parancsnokának: *Kobi-linski* őrnagynak, meg van engedve a ter-mek belsejébe is előzetes bejelentés nélkül belépni, mert csak így győződhetik meg ar-ról, hogy vajjon azok a határozmányok, ame-lyeket a cár és családja kötelezőnek elismer-tek, betartatnak-e. Életmódjának egyébkénti megválasztásában, a cár szabadon rendelke-zik, de meg van neki tiltva a katonákkal és tisztekkel beszélni. Ebben a tekintetben csak a palotaparancsnokkal szemben van kivétel, akivel tetszés szerinti időben találkozhatnak.